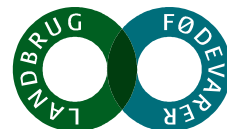


Energi med Vækst

Energi med Vækst	1
Energi med vækst – 13 anbefalinger.....	2
3 overordnede anbefalinger.....	3
1. Ny national strategi for biomasse og det biobaserede samfund.....	3
2. Effektive energimarkeder og et intelligent energiforsyningssystem.....	4
3. De politisk fastsatte omkostninger på energiregningen skal målrettes.....	5
10 specifikke anbefalinger	6
4. Biobrændstoffer fra bæredygtig dansk produktion.....	6
5. Halmressourcen skal udnyttes	7
6. Biogas er ikke kun det rene gas.....	8
7. Stop for nye havvindmølleparker – sats på biomasse	9
8. Varmeforbrugerne skal være med til at betale for vedvarende energi.....	10
9. Mulighed for at tilvælge grøn energi.....	11
10. Etablering af europæisk handelssystem for vedvarende energi.....	12
11. Mere styr på ophobningen af penge i elnetselskaberne	13
12. Sikre fortsatte incitamenter til energibesparelser.....	14
13. Forskning og udviklingsindsatsen skal fokuseres.....	15



Energi med vækst – 13 anbefalinger

Dansk energipolitik står over for tre konkrete udfordringer: For det første skal Danmark senest i 2020 opfylde sin europæiske forpligtelse om en andel af vedvarende energi på 30 procent og en reduktion i udledningen af drivhusgasser på 20 procent. For det andet har både regering og opposition en målsætning om et Danmark fri af fossile brændsler. Endelig oplever vi i disse år en dalende international konkurrenceevne for danske produktionsvirksomheder med den konsekvens, at en udflytning af produktion til mindre energieffektive lande truer.

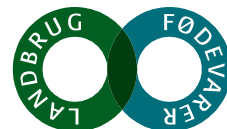
Disse udfordringer er imidlertid også potentielle muligheder for vækst: Danmark har gode forudsætninger for at blive en af verdens grønneste økonomier. Det kræver at vi satser på de styrkepositioner vi allerede har ifht. energieffektivitet og produktion af vedvarende energi. Danmarks globale konkurrenceevne vil i fremtiden afhænge af vores evne til at producere omkostningseffektivt og udvikle nye, grønne teknologier.

En energipolitik bør understøtte denne udvikling og medvirke til at forløse Danmarks grønne vækstpotentiale. Derfor bør et kommende energiforlig stå på tre ben og på en og samme tid fremme andelen af vedvarende energi, reducere udledningen af drivhusgasser og forbedre danske produktionsvirksomheders konkurrenceevne. Et bæredygtigt energiforlig skal, med andre ord, besvare følgende spørgsmål:

- Hvordan øges andelen af vedvarende energi?
- Hvad skal være de første skridt mod et Danmark fri af fossile brændsler?
- Hvordan sikres erhvervslivets konkurrenceevne?

Landbrug & Fødevarer har formuleret 13 anbefalinger til energiforhandlingerne. I disse anbefalinger er der ingen modsætning mellem opfyldelse af klima- og energimål og økonomisk vækst. Tværtimod: Det ene er en forudsætning for det andet.

Michael Brockenhuus-Schack
Formand, Landbrug & Fødevarer



3 overordnede anbefalinger

1. Ny national strategi for biomasse og det biobaserede samfund

Udfordringen er todelt:

- Danmark skal i fremtiden være fri af fossile brændsler.
- Danmark er ved at tabe sin førerposition indenfor udviklingen af grønne teknologier

Derfor er der behov for en **national strategi for biomasse og det biobaserede samfund**. En sådan handlingsplan bør besvare følgende spørgsmål:

- Hvordan øges anvendelsen af biomasse?
- Hvordan kan Danmarks VE- og klimamålsætninger opfyldes ved brug af danske ressourcer?

Begrundelse:

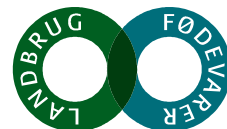
Skal målet om et Danmark fri af fossile brændsler nås kommer vi ikke uden om biomasse. I dag stammer over halvfjerds procent af Danmarks vedvarende energi fra biomasse, og alene 25 procent af den danske produktion af vedvarende energi findes som biprodukter fra landbrugs- og fødevarerproduktionen. EU-Kommissionen vurderer således også, at biomasse fortsat vil være den vigtigste brik i Europas vedvarende energiforsyning.

Ser man på, hvordan Danmarks målsætninger kan opfyldes ved brug af den danske ressource er det klart, at vi ikke kan forlade os på biomasse alene. Det er hverken sandsynligt eller ønskeligt. I fremtidens energimiks skal vi have et intelligent miks af vedvarende energikilder, der kan supplere og komplementere hinanden. Her har biomasse i modsætning til energikilder som vind, sol og vand den fordel, at den er driftssikker og nem at lagre.

I takt med, at alle lande skal øge deres andel af vedvarende energi kan vi ikke i fremtiden regne med at importere en ligeså høj andel biomasse som vi hidtil har kunnet. Derfor er det nødvendigt i højere grad end tidligere at fokusere på at udnytte den store uudnyttede biomasse-ressource, der er til rådighed i Danmark. Det vil skabe øget energiforsyningsikkerhed samt basis for fortsat teknologiudvikling og deraf følgende grøn vækst og velfærd i Danmark.

I Danmark er der en lang tradition for anvendelse af biomasse til energiproduktion og der er udviklet store kompetencer i relation til dette i alle berørte led. Danmark er dog ikke længere det eneste land i front med udnyttelse af biomasse til energiformål. I Sverige overstiger forbruget af bioenergi nu forbruget af olie, mens vi i Danmark oplever en faldende andel af biomasse til elproduktionen – også på kraftvarmeværkerne. Danmark har været førende, men vi er godt på vej til at miste terræn til EU-lande som Finland, Tyskland og Sverige.

En ny national strategi vil være en vigtig brik i skabelsen af det biobaserede samfund, hvorved Danmark kan generobre sin førerposition indenfor anvendelse af biomasse til energi og andre nonfood formål. Strategien bør besvare hvordan anvendelsen af alle former for biomasse, herunder den økologiske, kan øges. Derudover bør handlingsplanen tage stilling til forsyningsikkerhedsproblematikken og besvare, hvordan Danmarks VE- og klimamålsætninger kan opfyldes ved brug af danske ressourcer.



2. Effektive energimarkeder og et intelligent energiforsyningssystem

Strukturen i energiforsyningssystemet er under kraftig forandring. I fremtiden vil der være en langt mere differentieret energiproduktion. De få store, centrale produktionsenheder vil blive komplementeret af en underskov af mindre decentrale enheder. Det kunne være biogasanlæg, mindre landvindmøller eller solceller på private huse, stalde og fabrikker. Udfordringen bliver dermed at skabe sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel samtidig med, at der skabes mulighed for fleksibel indpasning de decentrale produktionsanlæg.

Derfor skal der skabes **effektive energimarkeder og et intelligent energiforsyningssystem**.

Dette kan fremmes gennem:

- Etablering af Smart Grid i Danmark og EU
- Indførelse af dynamiske tariffer

Dertil kommer, at

- Staten bør analysere hvordan dynamiske tariffer kan indrettes i praksis

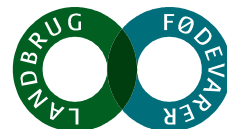
Begrundelse

Velfungerende og effektive energimarkeder, der spiller sammen på en effektiv måde er helt afgørende for fremtidens producenter af vedvarende energi og for at køberne af energi sikres omkostningseffektive energipriser.

Smart Grid giver mulighed for at variere energikilder og tariffer alt efter tidspunkt og produktionsniveau. Dermed vil systemet i højere grad give mulighed for en energiproduktion, der er langt mere differentieret end i dag. For at sikre et intelligent samspil mellem produktion og forbrug og dermed prismæssig sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel bør der derfor etableres Smart Grid i Danmark såvel som i EU (se også anbefaling 11).

Dette skal suppleres af dynamisk tariffer til gavn for dem, der kan flytte deres energiforbrug eller noget af det til andre tidspunkter af døgnet. Dynamiske tariffer skal indrettes således, at de er omkostningseffektive og reelt afspejler de marginale omkostninger i nettet. Tillige skal de være gennemskuelige og administrative let håndterbare for forbrugerne. Der skal dog tages hensyn til de energiprocesser, fx køling af fødevarer, hvor der ikke er mulighed for at flytte forbruget.

Det anbefales endvidere, at Energistyrelsen i forlængelse af sin rapport om dynamiske tariffer fra juni 2010 nu iværksætter et analysearbejde, der viser hvordan dynamiske tariffer kan indrettes i praksis for forskellige forbrugskategorier. Arbejdet med at udforme såvel Smart Grid systemet som dynamiske tariffer skal ske i et tæt samarbejde med erhvervslivet.



3. De politisk fastsatte omkostninger på energiregningen skal målrettes

Udfordring: De høje politisk fastsatte omkostninger på energi skader danske virksomheders konkurrenceevne fordi disse omkostninger er højere i Danmark end i en række af vore EU-konkurrentlande. Det er til skade for både dansk økonomi og det globale klima.

Derfor bør det sikres, at **de politisk fastsatte omkostninger på danske virksomheders energiregning mindskes**. Dette skal ske gennem en:

- Grundig revision og forenkling af det nuværende energi- og CO₂-afgiftssystem
- Annullering af de bebudede energifgiftsstigninger i Forårspakke 2.0 for konkurrenceudsatte erhverv
- Revision af kriterierne for erhvervslivets procesenergifgifter
- Sænkelse af PSO-grænseværdier

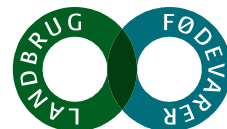
Begrundelse:

Danske virksomheders energieffektivitet (energiforbrug/værditilvækst) er øget betydeligt, mens udledningen af drivhusgasser er reduceret. Der er imidlertid grænser for, hvor meget energiforbruget yderligere kan reduceres uden at gå på kompromis med andre vigtige hensyn. For fødevareraktiviteter er det f.eks. umuligt at eliminere energikrævende kølingsprocesser, der er nødvendige for at opretholde en tilfredsstillende fødevarerikkerhed. Andre typer virksomheder har andre nødvendige behov. Det er således forkert at tro, at øgede afgifter altid vil føre til nye effektiviseringer.

De politisk fastsatte omkostninger på energiregningen – dvs. energifgifter, PSO og en række tariffer – er uforholdsmæssigt høje i Danmark i forhold til de EU-lande, vi typisk sammenligner os med. Alene landbrug, gartnerier og fødevarerhverv vil, ifølge Pöyry Energy Consulting, i 2010 betale ca. 400 millioner kroner mere i politisk fastsatte omkostninger på energiregningen end gennemsnittet af Tyskland, Polen, Sverige, Storbritannien, Frankrig og Holland. Overføres tallene til det samlede danske erhvervsliv, overstiger merbetalingen alene på PSO- og PSO-lignende ordninger 2,8 mia. kr.

Det er helt afgørende for danske virksomheders internationale konkurrenceevne, at der ikke pålægges større omkostninger end i vore nærmeste europæiske konkurrentlande. Alternativet er udflytning af produktion, tab af danske arbejdspladser og lavere økonomisk vækst. Der bør derfor foretages en grundlæggende revision og forenkling af de nuværende energi- og CO₂-afgifter under hensyntagen til konkurrenceudsatte erhverv. Dertil kommer, at de bebudede afgiftsstigninger i Forårspakke 2.0 skal målrettes de hjemmemarkedsbaserede erhverv.

Danmark bør i EU-regi arbejde for en harmonisering af energi- og CO₂-afgifterne, så der ikke skabes konkurrenceforvridning mellem medlemslandene. Indtil en sådan harmonisering er gennemført, bør de danske afgifter tage udgangspunkt i satserne i EU's energibeskatningsdirektiv. Derudover bør der foretages en kritisk revision af kriterierne for erhvervslivets energifgifter. Den energikrævende, men nødvendige køling bør omfattes på listen over tunge processer. Afgifter knyttet til tunge processer skal sættes ned til EU's minimumssatser, så konkurrenceforvridningen minimeres.



10 specifikke anbefalinger

4. Biobrændstoffer fra bæredygtig dansk produktion

Udfordring: Transportsektorens udledning af drivhusgasser skal reduceres

Derfor skal vi satse på **biobrændstoffer fra bæredygtig produktion**. Dette opnås gennem

- Ophævelse af afgiftsulempen for biobrændstoffer
- Midlertidig støtte til produktionen af 2. generations bioethanol
- I 2015 skal der iblandes 10 procent, I 2020 15 procent. I 2020 skal iblandingskravet dækkes udelukkende af 2. generations biobrændstoffer produceret på *restprodukter* fra land- og skovbrug samt fødevareproduktionen.

Begrundelse:

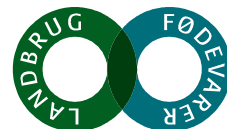
Biobrændstoffer er en væsentlig del af løsningen for fremtidens transport. På kort sigt vil biobrændstoffer kunne fortrænge fossile brændstoffer i landtransporten og på langt sigt er det svaret på udfordringerne i fly- og skibstrafikken. Elbiler hører også med til løsningen på det lange sigt, men det er tydeligt, at teknologien endnu ikke er udviklet nok til at CO₂-reduktionen står mål med omkostningerne. Udover statens mulige afgiftsprovenutab på op til 8 milliarder kroner, har Energistyrelsen i 2010 beregnet, at 2. generations biobrændstoffer som drivmiddel vil være både billigere og mere CO₂-besparende end elbiler, - både i dag og i 2025. Fremtidens transportsystem vil dog se markant anderledes ud i fremtiden og her vil der være brug for alle brugbare teknologier fra elbiler over hybridbiler til biobrændstoffer.

En central udfordring i forhold til biobrændstoffer her og nu er bæredygtighed: Biobrændstoffer skal være miljø- og klimamæssigt bæredygtige og skal ikke udkonkurrere fødevareproduktionen. Derfor er det centralt at satse på 2. generations biobrændstoffer produceret på f.eks. halm eller restprodukter fra fødevareproduktionen for at sikre, at produktionen af brændstoffer forbliver bæredygtig – såvel klimamæssigt som socialt.

I dag har bæredygtige biobrændstoffer svære vilkår i Danmark: For det første lider danske producenter under et skævt afgiftssystem. Samtidig skal der i dag betales energifgifter på biodiesel og bioethanol. Det skal der ikke i Tyskland. Derfor kan de danske producenter af biodiesel i dag ikke sælge deres produkter i Danmark, men skal køre den over grænsen. Dermed går Danmark glip af CO₂-gevinsten når vores regnskab skal gøres op.

For det andet er teknologien til produktion af 2. generations bioethanol endnu i sin vorden. Derfor bør der gives produktionstilskud i en begrænset periode, der sikrer at den vil kunne konkurrere med første generations bioethanol fra for eksempel Brasilien. Denne model skal tage hensyn til øgede kapitalomkostninger ved 2. generation samt det faktum, at der er tale om en innovativ teknologi i en udviklingsfase. Ser man på andre innovative teknologier er en halvering af produktionsomkostningerne over en 10-årig periode ikke urealistisk. Dette skal modellen for produktionsstøtte selvfølgelig afspejle.

Produktionsstøtte og afgiftslempelser kan dog ikke stå alene. Der bør derfor fra politisk side skabes et marked og en efterspørgsel ved at skærpe og fremrykke det nuværende iblandingskrav. Der bør stilles krav om iblanding af en specifik mængde biobrændstoffer produceret på restprodukter fra landbrugs- og fødevareproduktionen (f.eks. halm og slagteraffald).



5. Halmressourcen skal udnyttes

Når andelen af vedvarende energi skal øges fra 17 til 30 procent er den centrale udfordring at gøre dette på den mest omkostningseffektive måde.

Det er derfor halmressourcen skal udnyttes som den billige, grønne ressource den er. Dette opnås gennem:

- Offentligt udbud af 3 nye centrale halmkeddelanlæg med en effekt på hver 34 MW
- Krav om etablering af yderligere halmkedler eller mere samfyring på andre værker
Opførelse af mindst et 2. generations bioethanolanlæg i kommerciel skala inden 2015. Inden 2018 skal der være opført mindst to.

Begrundelse

Udnyttelsen af den danske halm-ressource skal øges og der skal sikres anvendelse af minimum yderligere 1 mio. tons halm til energiformål. For der er en stor, uudnyttet halmressource, som bør udnyttes i stedet for import af fossile brændsler.

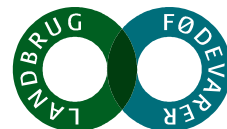
Der produceres gennemsnitligt 5 – 5,5 mio. tons halm årligt i Danmark. Heraf anvendes 1,8 mio. tons til foder og strøelse og 1,4 mio. tons til fyring. Dette giver en ledig halmressource på godt 2 mio. tons. Dette tal inkluderer al halm – også det svært tilgængelige. Et mere konservativt skøn vil således være omkring 1,5 mio tons halm i gennemsnit, med forbehold for udsving i udbytte fra år til år. Ved valg af sorter efter halmudbytte kan halmudbyttet øges med 20 pct. til ca. 6 mio tons årligt. Fratrasket den halm der fortsat vil skulle anvendes til foder og strøelse over dette et potentiale på i alt 4 mio. tons halm. Dette uden at påvirke kornudbyttet.

Der vil altså være halm til både fyring og bioethanol-produktionen. Dertil kommer, at det i fremtiden er sandsynligt, at der vil kunne anvendes græshalm fra frøproduktion samt naturpleje og flerårige energiafgrøder.

Anvendelsen af halm skal øges ved at staten sætter 3 nye centrale halmkeddelanlæg i udbud. Denne model kender vi fra havvindmølleparker og vil let kunne overføres til kraftværkerne. Hvert keddelanlæg skal mindst svare til den nyopførte halmblok på Fynsværket (blok 8), der har en indfyret effekt på 34MW. Dette svarer til en årlig produktion på 7 PJ, vil kræve en ekstra halmressource på en halv million tons og vil kunne spare 0,7 mio. tons CO₂ årligt.

Dertil kommer, at når der lukkes kulanlæg, hvor der samfyres med halm, skal det sikres, at halmen finder anvendelse ved enten etablering af yderligere halmkedler eller øget samfyring på andre anlæg. Dermed sikres det, at der ikke sker en øget anvendelse af fossile brændsler på kraftværkerne.

Der skal endvidere inden 2015 bygges mindst et 2. generations bioethanolanlæg i kommerciel skala og inden 2018 mindst yderligere et, hvor produktionen i vid udstrækning baseres på halm. Formålet er at reducere udledningen af drivhusgasser fra landtransporten samt at udvikle en ny eksportindustri med afsæt i disse anlæg. (Se anbefaling 4)



6. Biogas er ikke kun det rene gas

Her og nu er udfordringen at sikre opfyldelsen af regeringens mål for udbygning af biogassen dermed udnytte biogassens positive sideeffekter samtidig med at mulighederne for teknologi-eksport realiseres.

Derfor skal **biogas over rampen** en gang for alle. Dette opnås gennem

- Hurtig og intelligent implementering af initiativerne i Grøn Vækst
- Forbedring af de økonomiske rammebetingelser
- Fortsat teknologisk udvikling af biogasteknologien
- Tilvejebringelse af andre former for biomasse
- Krav om anvendelse af biogas ved udbud i den offentlige transport

Begrundelse

Biogas har særdeles positive klima-, miljø-, og energieffekter og er den teknologi med flest synergier mellem de tre områder. Dermed er biogas en nøgleteknologi på vejen til at realisere det biobaserede samfund, idet den Derfor har man i Grøn Vækst også sat som målsætning, at halvdelen af husdyrgødningen skal anvendes til biogas i 2020, ligesom der blev vedtaget en række konkrete initiativer.

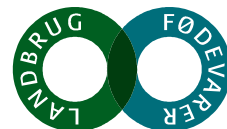
Når biogas erstatter naturgas opnås som med andre VE-kilder en reduktion i udslippet af drivhusgasser. Denne effekt bliver mere end fordoblet, når man medregner den markante reduktion i udledningen af metan og lattergas ved afgasning i et biogasanlæg. Dertil kommer et positivt bidrag til miljøet, da udvaskning af næringsstoffer til åer og de indre farvande reduceres ligesom lugtgener ved udbringning af husdyrgødning mindskes markant. På energisiden er fordelene, at energien kommer ud som gas, der let kan anvendes direkte i den eksisterende decentrale energistruktur i lokale kraftvarmeværker eller distribueres via naturgasnettet efter opgradering. Biogas giver dermed et bidrag til stabilisering af fremtidens energisystem.

For at udnytte potentialet er en hurtig og intelligent implementering af initiativerne i Grøn Vækst nødvendigt. Dette drejer sig om planlægning for placering af biogasanlæg og indpasning af biogassen i energisystemet, igangsætningstilskud, ophævelse af hvile-i-sig-selv princippet, tilskudsmæssig ligestilling og dermed mulighed for distribution af biogas via naturgasnettet

En bæredygtig driftsøkonomi opnås ved en forlængelse af igangsætningstilskuddet med 5 år samt en forbedring af el-afregningsprisen til 115 øre pr. kWh. Dermed vil afregningsprisen afspejle de omkostninger, der er forbundet med håndtering af biomassen og ligge på niveau med f.eks. Frankrig, og England og under det niveau der er i Tyskland.

Dette skal ske samtidig med, at der sker en fortsat teknologisk udvikling af biogasteknologien. Dette gælder bl.a. i forhold til at udvikle anlæg, der er mindre afhængige af organisk affald. Dertil kommer, at der skal arbejdes på tilvejebringelsen af andre former for biomasse og organisk affald, herunder via biologisk affaldsbehandling, pleje af naturarealer, fremme af økologiske biogasanlæg baseret på primært biomasse fra grøngødningsmarker m.v.

Endelig skal brugen af biogas i transportsektoren fremmes, da biogas ikke kun er et effektivt redskab til at knække transportsektorens fortsat stigende udledning af drivhusgasser, men samtidig også vil bidrage til reduktion i udslippet af sundhedsskadelige stoffer. Kollektiv bustrafik skal gå foran og biogas skal gøres til et krav i fremtidige offentlige udbud.



7. Stop for nye havvindmølleparker – sats på biomasse

Andelen af vedvarende energi skal øges samtidig med at Danmark og resten af EU oplever store budgetunderskud. En central udfordring er derfor at overveje, hvordan man får mest, ikke blot vedvarende energi, men også afledte miljø-, klima- og beskæftigelseseffekter for pengene

Derfor skal der **ikke opføres nye havvindmølleparker før 2025**.

Begrundelse:

Vindmøller har været – og vil fortsat være – et vigtigt dansk satsningsområde. I en tid, hvor der er stigende efterspørgsel på havvindmøller og en begrænset mængde udbydere drives prisen imidlertid op til skade for energikunderne. At verdensmarkedet buldrer af sted er godt for de danske virksomheder, der producerer vindmøller, men regningen betales af skatteborgerne.

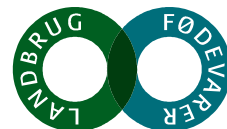
Fra et samfundsmæssigt perspektiv er der ikke andre fordele ved havvindmøller end massiv elproduktion og en mængde midlertidige job i forbindelse med opførelsen af møllerne. De høje anlægskostninger ved havvindmølleparkerne er således en dyr pris at betale for en effekt, der er kortvarig. Dertil kommer en merudgift til nettilslutning af havvindmøllerne, som elforbrugere skal betale til over elregningen. Andre anlæg til vedvarende energi skal selv bekoste nettilslutningen, hvorfor afregningsprisen her afspejler de reelle energiomkostninger. Havvindmøller er, med andre ord, endnu dyrere end prisskiltet antyder.

Den vedvarende energi skal findes dér, hvor det bedst kan betale sig. Og her er det vigtigt ikke snævert at se på energiomkostningerne, men også overveje, hvilke afledte synergieffekter der opnås i form af miljø, beskæftigelse og klima.

Frem for dyre havvindmølleparker skal der derfor først og fremmest satses på mere biomasse til energi og opstilling af nye effektive vindmøller på land.

Effekten heraf står i skarp kontrast til hvad staten får for sine havvindmølleparker. Bioenergi skaber nemlig permanente, udflytningssikrede job udenfor de største danske byer og er samtidig grobund for en række følgeerhverv i både landbrugs- og fødevarereproduktionen samt i biotekindustrien, hvor danske virksomheder er førende. Dertil skal lægges de positive miljøeffekter i form af renere vandmiljø.

Danmark skal leve op til sine målsætninger på klimaområdet, men det bør ske på den mest omkostningseffektive måde og i samklang med de øvrige områder, hvor Danmark står overfor markante udfordringer. Pengene kan kun bruges én gang. Yderligere havvindmøller bør derfor ikke være en del af løsningen før 2025. Forskning og markedsudviklingen skal i den periode bane vejen for billigere havvind til fremtiden.



8. Varmeforbrugerne skal være med til at betale for vedvarende energi

Omstillingen til vedvarende energi koster og finansieringen af denne omstillingen er en udfordring, alle skal være med til at løfte.

Derfor er det nødvendigt, at også **varmeforbrugerne skal være med til at betale for vedvarende energi**. Dette kan opnås gennem

- Indførelsen af en fjernvarme-PSO til finansiering af støtten til varme på vedvarende energi.

Begrundelse

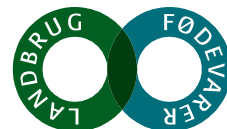
Der skal indføres en fjernvarme-PSO til finansiering af støtten til energianlæg, der producerer el og varme ud fra vedvarende energikilder. Der er ikke logik i, at hele udgiften til udbygning med mere vedvarende energi udelukkende skal betales af elforbrugerne over den nuværende el-PSO.

En fjernvarme-PSO vil, inklusive faste udgifter til forskning, administration mv., kunne mere end finansiere hele den ønskede udbygning med biogas (se anbefaling 6). For en familie i et gennemsnitligt nyere hus vil merudgiften i 2015 være ca. 585 kr/år i 2015, eller under halvtreds kroner om måneden. Her er ikke medregnet sandsynlige PSO-besparelser på elregningerne, der ikke længere vil finansiere hele VE-udbygningen, ligesom der ikke er taget højde for, at priserne i de store kraftvarmeområder i de kommende år ventes at falde som resultat af fuld afskrivning af de opførte anlæg.

En PSO på fjernvarme vil markere et tiltrængt opgør med opfattelsen af, at der ikke er behov for energieffektiviseringer i fjernvarmeområder. Realiteten er, at der er et meget stort uudnyttet effektiviseringspotentiale i den danske boligmasse. Med de rette incitament er vil dette potentiale blive realiseret (se også anbefaling 12).

Vi skal undgå udflytning af produktion i Danmark. Udflytning af sådanne arbejdspladser er en reel trussel mod dansk vækst i alle sektorer, og vil typisk resultere i en negativ klimaprofil, når samme varer produceres andetsteds under lempeligere miljø- og klimaregler. Industri og landbrug skal derfor have refunderet udgifterne til varme-PSO, undtaget udgifterne til forskning, administration og netvedligeholdelse.

Konkurrenceproblematikken er ligeledes et vigtigt problem i forhold til den nuværende PSO på elektricitet. Et middel til at begrænse den urimelige konkurrencesituation vil være nedsættelse af grænseværdien for store forbrugere.



9. Mulighed for at tilvælge grøn energi

Det er ulogisk, at der betales CO₂-afgift af den CO₂-fri strøm, der kommer fra vedvarende energi. Derfor er udfordringen at finde en model, der sikrer, at vedvarende energi så vidt muligt fritages for CO₂-afgift.

Derfor foreslår Landbrug & Fødevarer, at **forbrugerne får bedre mulighed for at tilvælge grøn energi** – og samtidigt kompenseres for valget gennem lavere CO₂-afgifter. Dette kan opnås ved at:

- Privatforbrugere, der forpligter sig til leverancer af grøn strøm, kan betale reduceret energispareafgift.

Begrundelse

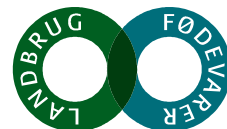
I det åbne danske el-system er det i praksis umuligt at skelne mellem bidrag fra de forskellige el-kilder. Kunden/forbrugeren har derfor ingen chance for at vide, om den modtagne strøm er produceret på biomasse, vindmøller, kulkraftværker eller svenske atomkraftværker. Af samme administrative årsager har man i det danske afgiftssystem hidtil fastholdt energiafgifter og CO₂-afgifter (nu benævnt energispareafgift) på el leveret fra vedvarende energikilder, også selvom der ikke er nogen CO₂-emission forbundet hermed. Støtten til vedvarende energi gives i stedet direkte til fremstillingen af vedvarende energi, f.eks. i form af tillæg til afregningsprisen.

Inden for de seneste år er adskillige energileverandører begyndt at sælge 'grøn el'. Det indebærer, at mens forbrugeren fortsat ikke kan vide sig sikker på den konkrete strøm i stikkontakten vedkommende modtager, så forpligter leverandøren (muliggjort via lidt højere pris) sig til at øge andelen af vedvarende energi i sit miks tilsvarende. En ny energiaftale bør fremme dette marked. Derfor foreslår vi, at privatforbrugere, der forpligter sig til leverancer af grøn strøm, kan betale reduceret energispareafgift.

Aktivt virkningsløse produkter skal elimineres fra denne pulje. Et interessant udgangspunkt for muligt regelsæt er den nye *branchedeklaration*, der i begyndelsen af 2010 udarbejdedes af Dansk Energi, Energinet.dk, Forbrugerrådet, Det Økologiske Råd samt Danmarks Naturfredningsforening.

På baggrund heraf forslås to løsningsmodeller. En hvor forbrugeren betaler en merpræmie, der ubeskåret (og med fuld gennemsigtighed) går til en fond eller anden adskilt enhed, der forpligtes til at opføre VE-anlæg i Danmark. Alternativt kan elhandleren forpligtes til køb og annullering af oprindelsesgarantier svarende til den mængde strøm, kunden køber. For at sidstnævnte model skal have effekt bør oprindelsesgarantierne begrænses til danske anlæg opført inden for en vis nylig periode. Landbrug & Fødevarer peger på 5 år som et rimeligt udgangspunkt i den henseende. Det vil skabe et reelt marked for strøm fra nyere VE-anlæg og et medfølgende pres for opførelsen af nye anlæg.

Initiativet vil via markedet medvirke til øget VE-udbygning med begrænset involvering af staten og statskassen.



10. Etablering af europæisk handelssystem for vedvarende energi

En central udfordring for både producenter og forbrugere af vedvarende energi er, at sikre velfungerende og effektive energimarkeder, der spiller sammen på en effektiv måde for at sikre omkostningseffektive energipriser.

Derfor skal der etableres et **europæisk handelssystem for energi**. Dette sikres gennem

- Klar ejermæssig adskillelse hos energiselskaberne i EU
- Udbygning af energiinfrastrukturen mellem EU-landene
- Alle tekniske, økonomiske og politiske barrierer for handel med energi på tværs af landegrænser fjernes
- Skabelse af gennemsigtige og velfungerende markeder for systemanalyser

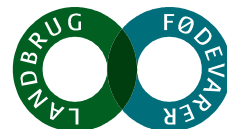
Begrundelse:

Velfungerende og effektive energimarkeder, der spiller sammen på en effektiv måde er helt afgørende for fremtidens producenter af vedvarende energi og for at sikre køberne af energi omkostningseffektive energipriser.

I dag udgør grænser mellem mange lande flaskehalse for salg af energi. Det kommer Danmark til skade når vi har en overproduktion af vedvarende energi som vi ikke kan sælge. I stedet produceres tysk kul- og atomkraft. Ved at integrere de europæiske net vil man kunne opnå priser, der i højere grad afspejler markedet og som vil være mere omkostningseffektive. Dette vil både komme producenterne og forbrugerne af vedvarende energi til gode.

I Danmark er vi nået langt med den ejermæssige adskillelse, ligesom man på europæisk plan er nået et skridt nærmere målet med den tredje liberaliseringspakke. For at opfylde målet om velfungerende og omkostningseffektive markeder er det imidlertid nødvendigt, at regeringen lægger pres på sine europæiske partnere.

Et kommende energiforlig bør derfor indeholde en klar politisk aftale om, at den siddende danske regering vil arbejde for at skabe et europæisk handelssystem for vedvarende energi.



11. Mere styr på ophobningen af penge i elnetselskaberne

Elnetselskaberne er naturlige monopoler. Derfor er det nødvendigt med regulering for at sikre fair priser til forbrugerne. Samtidig er det en udfordring, at der med tiden er sket en betydelig kapitalophobning i selskaber. Penge der er kommet ind fra forbrugerne gennem selskabernes levering af strøm til forbrugerne.

Derfor skal der **mere kontrol på ophobningen af penge i elnetselskaberne**, så forbrugeren sikres så lav en pris på transporten af el som muligt. Dette kan gennemføres ved:

- Forbud mod, at anvende elforbrugernes penge til sideordnede aktiviteter
- En mere effektiv indtægtsrammeregulering
- Benchmarking af de enkelte selskabers omkostningseffektivitet
- Krav om længere varsling hos forbrugerne af prisstigninger

Begrundelse:

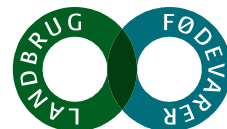
Mange af de andelsbaserede elnetselskaber har igennem en længere årrække opbygget en betydelig overskydende egenkapital via nettariffer fra forbrugerne. Den overskydende egenkapital defineres som den kapital, det ikke er nødvendigt at have for at udvikle og sikre den daglige drift af kerneforretningen; nemlig levering af billig el til forbrugerne.

I 2008 var cirka 50 mia. kr. i overskydende egenkapital alene i de andelsbaserede elnetselskaber. En del af disse midler er opstået historisk i forbindelse med elreformaftalen i 2004, hvor elnetselskaberne fik fuld råderet over såvel den frie som den bundne egenkapital mod at afgifte det overordnede elnet til staten. Store dele af disse midler er gået til aktiviteter, der ikke er direkte knyttet til levering af el til forbrugerne, f.eks. udrulning til fibernet, netbutikker med hvidevarer, sponsorater samt investering i aktier. Dansk landbrug, gartneri og de andelsbaserede fødevarer virksomheder alene har "indbetalt", hvad der svarer til 4,5 mia. kr. af de 50 mia. kr. (opgjort i 2008). Disse penge havde været bedre brugt på lavere elregninger.

Landbrug og Fødevarer finder det principielt forkert, at der er mulighed for at opbygge en stor overskydende egenkapital på baggrund af elforbrugernes penge, ikke mindst da der er tale om naturlige monopoler. Elnetselskaberne skal koncentrere sig om at levere el til lavest mulig pris.

Dette skal sikres gennem en mere effektiv indtægtsrammeregulering. Energitilsynet skal føre kontrol hermed og sikre, at nettet drives så effektivt og prisbilligt som muligt. Dette skal gælde både for tilslutningsafgiften og for nettariffen. Det bør endvidere sikres, at elnetselskaberne kun indregner såkaldte "nødvendige omkostninger".

Der skal indføres en benchmarkingsordning, der kan vise effektiviteten i de enkelte selskaber. Benchmarkingsordningen skal anvendes til at stille krav om, at de mindre effektive selskaber bliver ligeså effektive som de mest effektive. Samtidig skal prisstigningerne varsles forbrugerne i bedre tid samtidig med at der skabes fuld gennemsigtighed for de bebudede prisstigninger. Dette vil sikre bedre rammer for den langsigtede planlægning hos såvel virksomhederne som forbrugerne.



12. Sikre fortsatte incitamenter til energibesparelser

Den grønneste energi er den energi vi ikke bruger. Og Danmark er blandt verdens bedste til ikke at bruge energi. Udfordringen er hvordan vi fastholder denne position og fortsætter med at udvikle energispareindsatsen.

Derfor skal vi **sikre fortsatte incitamenter til energibesparelser**. Dette kan opnås ved at

- Etablere en ny tilskudsordning til energibesparelser på 200 mio. kr. årligt i 2011 – 2015
- Målrette støtte til nye teknologier, standardløsninger, projektering og brancherettede tiltag
- Genindføre aftaleordning om energibesparelser mod reduktion i CO₂-afgiftsbetaling
- Basere energispareindsatsen på markedsbaserede instrumenter
- Sætte loft over hvor meget energiselskaberne kan opkræve over energiregningen hos erhvervsvirksomheder til energispareaktiviteter (40 øre/kWh)

Begrundelse:

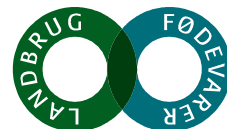
Husholdninger og den offentlige sektor besidder det største potentiale for energibesparelser. Derfor skal der ske en øget indsats for at mindske energiforbruget og hermed CO₂-udledningen i netop disse sektorer.

For at fremme rentable energispareaktiviteter i erhvervsvirksomheder skal der etableres en ny tilskudsordning over finansloven på 200 mio. kr. årligt i perioden 2011-2015 til energibesparelser. Tilskuddet skal målrettes nye miljøvenlige og energibesparende teknologier, standardløsninger, miljø- og energibevidst projektering ved nybyggeri og større ombygninger, brancherettede tiltag og informationskampagner. Ordningen skal udarbejdes i tæt samarbejde med erhvervslivets organisationer.

Aftaleordningen om energibesparelser mod en reduktion i CO₂-afgiftsbetalingen skal genindføres og kunne bruges af alle virksomheder – store som små. Reduktionen skal knyttes til såvel CO₂-afgifterne som energifgifterne. Ordningen skal udformes i et tæt samarbejde med erhvervslivets organisationer.

Energispareindsatsen skal basere sig på brug af markedsbaserede ordninger. Dette kunne være salg og køb af energibesparelser som det kendes fra eksisterende puljeordninger, ligesom det også kunne være relevant at gøre brug af en børs for salg af energibesparelser. Også puljesalg af besparelser for afgrænsede brancher kan sendes i udbud med et mere optimalt resultat til følge.

Endelig skal der indføres et loft over hvor meget energiselskaberne kan opkræve til energibesparelser hos erhvervsvirksomheder. Landbrug & Fødevarer foreslår et loft på maksimalt 40 øre/kWh mod de 50 øre/kWh, der i dag kan opkræves a conto.



13. Forskning og udviklingsindsatsen skal fokuseres

Målsætningen om et fossilfrit samfund er en stor udfordring som kun kan løses ved konstant videreudvikling og nytænkning.

Derfor skal **forsknings- og udviklingsindsatsen fokuseres**. Dette skal ske ved, at

- Prioriteringen af forskningsmidler i højere grad skal afspejle den rolle vedvarende energi, herunder biomasse, forventes at spille i fremtidens samfund
- Der kommer øget fokus på offentlig-private partnerskaber på områder, hvor Danmark allerede har stærke kompetencer og potentialer, fx bioraffinering.
- Vækstfonden bør udarbejde en analyse af sammenhængen mellem produktion af fødevarer og vedvarende energi.

Begrundelse

Klimapolitikken og den store omstilling fra fossile brændsler til mere bæredygtige ressourcer kræver en stor og kontinuerlig indsats på forsknings- og udviklingsområdet. Det er samtidig en forudsætning for øget eksport af energi- og klimateknologi og hermed for vækst og beskæftigelse. Derfor bør allokeringen af forskningsmidler afspejle den centrale rolle vedvarende energi, herunder biomasse, forventes at spille i fremtiden.

Danmark skal ikke kun være laboratorium for grønne teknologier. Danmark skal være et modelland, der kan vise vejen for det biobaserede samfund i fuld skala. Igennem en kombineret satsning på grundforskning, demonstration og markedsmodning af nye energiteknologier kan vi udnytte at Danmark har en af verdens førende fødevarerkluser og en af verdens stærkeste biotekbrancher. Derfor skal der også øget fokus på at udnytte disse styrkepositioner gennem offentlig-private FoU-partnerskaber.

Regeringens målsætninger om et fossilfrit samfund og målsætninger ifht. vedvarende energi står ikke mål med de forskningspolitiske prioriteringer. I dag allokeres omkring en milliard kroner til forskning fokuseret på fossile teknologier samt udvikling af vedvarende energi, herunder særligt vind- og bølgeenergi. En forskningspolitisk indsats, der tager regeringens målsætninger alvorligt bør omprioritere midlerne indenfor Højteknologifonden, EUDP, GUDP, Green Lab og Det Strategiske Forskningsråd således, at der prioriteres flere penge til forskning i vedvarende energi, herunder særligt bioenergi, hvor der er et kolossalt vækstpotentiale for dansk erhvervsliv.

For at udnytte synergierne mellem den stærke fødevarerbranche og potentialet for at øge produktionen af vedvarende energi bør Vækstfonden udarbejde en analyse af perspektiverne for – og sammenhængen mellem produktion af fødevarer og vedvarende energi.

I 2012 forsvinder der med udløbet af EUDP-programmet ca. en halv milliard kroner til energiforskningen. Det er afgørende, at disse midler mere end genoprettes med et kommende energiforlig. Dertil kommer, at eventuelle ekstramidler, der måtte komme ind i forbindelse med omlægning af energifgifterne naturligt bør prioriteres i retning af den målrettede forskning i vedvarende energi.